

Алілуєва К. П., здобувачка вищої освіти;
Чорнодон М. І., канд. наук із соц. комунікацій, доцентка
кафедри журналістики та соціальних комунікацій
ДонНУ імені Василя Стуса

ОСОБЛИВОСТІ ПОДКАСТУ ЯК СУЧАСНОГО ЖАНРУ В ЖУРНАЛІСТИЦІ

У роботі розглянуто подкаст як сучасний жанр журналістики, що активно розвивається в умовах цифровізації медіа. Проаналізовано ключові характеристики подкастів, їх роль у трансформації журналістських форматів, а також вплив на взаємодію між медіа та аудиторією. Особливу увагу приділено функціональності, доступності, жанровому різноманіттю та потенціалу подкастів у формуванні інформаційного середовища нового покоління.

Ключові слова: подкаст, журналістика, цифрові медіа, медіаформати, аудиторія, інформаційний простір.

У сучасних умовах стрімкої цифрової трансформації медіапростору дедалі більшого значення набувають нові форми подачі інформації, що відповідають потребам мобільної, динамічної та технічно обізнаної аудиторії. Однією з таких форм є подкасти – відносно новий, але вже надзвичайно популярний жанр журналістики, який поєднує у собі інформативність, доступність і елемент особистої комунікації з аудиторією. Із розвитком технологій споживання медіаконтенту змістилося у бік індивідуалізованих, on-demand-форматів, і саме подкасти ідеально вписуються у цю парадигму, даючи слухачам змогу отримувати актуальну інформацію у зручний для себе спосіб – у дорозі, під час повсякденних справ або в моменти відпочинку.

Паралельно з цим журналістика переживає трансформацію своєї ролі – від одноманітної подачі фактів до створення глибоких, емоційно забарвлених і контекстуалізованих історій. Подкасти якраз і стали тією формою, яка дає змогу журналістам вийти за межі традиційного формату новин і розкривати теми у ширшому, більш особистісному та доступному ключі. Вони сприяють розвитку громадянської журналістики, побудові спільнот навколо певних ідей і допомагають глибокому залученню аудиторії. Усе це зумовлює необхідність дослідження особливостей цього жанру, його функціональних і жанрових характеристик, ролі в сучасному інформаційному просторі.

Тобто актуальність дослідження зумовлена стрімким розвитком цифрових технологій і зміною інформаційного споживання, що сприяє зростанню популярності подкастів як інноваційного жанру журналістики. У сучасному медіапросторі

подкасти виступають не лише засобом комунікації, а й інструментом глибокого аналізу, особистісного впливу та формування нових форматів взаємодії з аудиторією.

Метою дослідження є вивчення подкасту як сучасного журналістського жанру, його характеристик, функцій та ролі у трансформації медіа в умовах цифровізації.

Подкасти – це цифрові аудіо- або відеофайли, які доступні користувачам через численні онлайн-платформи, як-от Spotify, Apple Podcasts, Google Podcasts та інші. На відміну від традиційного радіо чи телебачення, цей формат не має жорсткого графіка трансляцій: слухач сам обирає час, місце та спосіб споживання контенту, що робить подкасти зручними й адаптованими до ритму сучасного життя [2].

Одна з ключових особливостей подкастів полягає в їх орієнтації на індивідуальні потреби аудиторії. Користувачі мають змогу обирати контент відповідно до власних інтересів, а також керувати процесом прослуховування – зупиняти, перемотувати або повертатися до улюблених епізодів. Така персоналізована взаємодія створює глибший і триваліший зв'язок між автором і слухачем. До того ж подкасти дають змогу звертатися до вузькоспеціалізованих тем, формуючи лояльні аудиторії та навіть цілі спільноти навколо певних інтересів. Це суттєво відрізняє їх від загальнодоступних форматів масмедіа, де контент часто має бути універсальним.

Ще однією перевагою подкастів є простота й доступність у створенні. Для початку роботи достатньо базових технічних засобів – мікрофона, диктофона або смартфона, а також програмного забезпечення для редагування звуку. Це дає змогу не лише професійним журналістам, але й аматорам чи громадським активістам брати участь у створенні контенту. Така відкритість формату сприяє плюралізму думок, розширенню медіапростору та демократизації журналістики загалом [1; 3].

У межах журналістики подкасти відіграють дедалі важливішу роль як новий формат подачі інформації. Вони зберігають головні журналістські стандарти – достовірність, перевіреність, збалансованість – але водночас подають контент у більш неформальному й часто суб'єктивному стилі. Це сприяє не лише глибшому засвоєнню матеріалу, а й підвищенню рівня довіри до автора. Подкасти дають змогу вести тривалі бесіди, досліджувати складні теми без обмежень у часі, що вигідно відрізняє їх від телевізійних і радійних форматів із жорсткими таймінгами.

Особливо цінним є потенціал подкастів у залученні нових, часто молодіжних аудиторій, які дедалі рідше звертаються до традиційних каналів комунікації – газет, телебачення чи навіть радіо. Висока мобільність подкастів дає змогу слухати їх у будь-який момент – під час поїздок, тренувань або домашніх справ, що робить споживання журналістського контенту максимально органічним у повсякденному житті. До того ж цифрова природа подкастів забезпечує їх доступність у глобальному масштабі – теми, що порушуються в українських чи локальних подкастах, можуть бути почутими у будь-якій точці світу.

Жанрове розмаїття подкастів у журналістиці також заслуговує на увагу. Серед них можна знайти інтерв'ю, репортажі, огляди, публіцистичні роздуми, тематичні цикли та навіть документальні серії. Така гнучкість дає змогу авторам експериментувати з подачею, обирати найбільш ефективний стиль для певної теми, а також залучати до співпраці експертів, громадських діячів, представників культури чи політики [1; 4].

Переваги подкастів як медіаформату:

- Мобільність: слухати подкасти можна в будь-який зручний час і в будь-якому місці.
- Глибина: тривалість не обмежена, що дає змогу докладніше розкривати теми.
- Автентичність: формат «живого» голосу сприяє більшій довірі з боку слухачів.
- Інтерактивність: слухачі можуть взаємодіяти з авторами через коментарі, оцінки, питання або участь у створенні контенту.
- Незалежність: багато подкастів є незалежними проектами, вільними від редакційної політики великих медіа [3].

Отже, подкасти є не лише новим технологічним явищем, а й повноцінним жанром сучасної журналістики, який відзначається гнучкістю, доступністю, індивідуалізацією та глибиною. Вони поєднують інформативність з особистим тоном, розширюють можливості для самовираження журналістів і відкривають нові горизонти у відносинах між медіа та суспільством. Популярність подкастів продовжує зростати, що свідчить про їх здатність відповідати на запити сучасної аудиторії та їх важливу роль у майбутньому розвитку медіа.

Список літератури

1. Куницька І. Що таке подкасти та кому вони потрібні – кропивницька журналістка про створення аудіоісторій. *Суспільне | Новини*. 12.12.2021. URL: <https://suspilne.media/kropyvnytskiy/188064-so-take-podkasti-ta-komu-voni-potribni-kropivnicka-zurnalistka-pro-stvorennia-audioistorij/>
2. Мудра І., Майхровська Ю. Види та жанри аудіоподкастів від ЗМІ. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: журналістика*. 2023. № 1(5). С. 40–49.
3. Трапезнікова Д. Зібрати своїх у безпечному місці. Три аудіодиректори – про потенціал подкастів для розвитку спільнот і поширення локальних історій. *Медіамейкер*. 24.04.2023. URL: <https://mediamaker.me/pro-potenczial-podkativ-dlya-rozvytku-spilnot-i-poshyrennya-lokalnyh-istorij-2227/>
4. Царик Г. М. Подкаст як жанр сучасного медійного дискурсу. *South Archive (Philological Sciences)*. 2023. № 95. С. 66–72.